

Jacek Bolewski

"Deutsche Mystiker : eine Textauswahl", wyd. Gundolf Gieraths, Einsiedeln 1977 : [recenzja]

Collectanea Theologica 49/1, 210-211

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

FRANZ von ASSISI, *Die Demut Gottes. Meditationen, Lieder, Gebete* (wyboru dokonali Anton Rotzetter i Elisabeth Hug), Einsiedeln 1977, Benziger Verlag, s. 202.

„Pokora Boga” kojarzyć się może polskiemu czytelnikowi z piękną i sugestywną książeczką F. Varillon, wydaną u nas 1977 r. Taki sam tytuł nosi nowa pozycja w serii *Klasyki medytacji*, zainicjowanej przez wydawnictwo Benziger. Ten sympatyczny tomik obejmuje wybór tekstów św. Franciszka z Asyżu. Pierwsza część przynosi teksty rzucające światło na franciszkański styl życia. Autorem chodziło tutaj o ukazanie Franciszkowej medytacji w szerszym kontekście, w którym ona wzrastała. Poszczególne elementy tego kontekstu (Ewangelia, posłuszeństwo, ubóstwo, świat, Kościół) to pięć węzłowych haseł, zawartych w pierwotnym projekcie reguły zakonnej, tak zwanej *Regula non bullata*.

Druga, istotna część książki zawiera teksty o wyraźnie modlitewnym charakterze. Są to medytacje, pieśni i modlitwy, bądź pochodzące w swej formie od samego Franciszka, bądź też zaczerpnięte z jego listów, gdzie były przejawem spontanicznego wstępu do uczuć, wywołanych najmniejszą nawet wzmianką o Bogu czy Jezusie. Tłumaczenie tych tekstów otrzymało rytmiczny, stroficzny układ, zachęcający do głośnego odczytywania. Poszczególne modlitwy opatrzone są krótkim komentarzem autorów wyboru, wyjaśniającym okoliczności powstania, a także sugerującym najbardziej odpowiednie ramy dla wykorzystania danej modlitwy. Praktyczne korzystanie z książeczki ułatwiają dodatkowo zamieszczone na końcu trzy indeksy. Pierwszy z nich podaje propozycje modlitw w związku z poszczególnymi częściami Mszy św., drugi określa, które z Franciszkowych tekstów nadają się w sposób szczególny na kolejne okresy roku liturgicznego, a wreszcie trzeci indeks ma charakter tematyczny, sugerując zestawy modlitw wokół takich haseł jak praca, ubóstwo, pokora, miłosierdzie, radość, pokój itd.

Całości dopełnia krótkie, ale bardzo żywe przedstawienie postaci Franciszka. Jego duchem, tak bardzo bliskim Ewangelii, jest przeniknięta cała książeczka. Stanowi ona piękny przykład na to, jak elementy głębokiej duchowości ze skarbcza tradycji dają się twórczo przeżyć również dzisiaj, zarówno w indywidualnej czy wspólnotowej modlitwie, jak i w praktyce duszpasterskiej.

ks. Jacek Bolewski SJ, Warszawa

Gundolf GIERATHS (wyd.), *Deutsche Mystiker. Eine Textauswahl*, Einsiedeln 1977, Benziger Verlag, s. 121.

Autentyczne przeżycia mistyczne są darem łaski i dlatego pojawienie się ich z mniejszą lub większą częstotliwością na przestrzeni dziejów Kościoła nie daje się wyjaśnić bez reszty w kategoriach socjologiczno-kulturowych. Jednym z przejawów niezwykle intensywnej tego fenomenu jest tak zwany mistycyzm niemiecki, przypadający na okres późnego średniowiecza (XII-XIV w.) Jego przedstawicielami, obok postaci znanych jak Mistrz Eckhart, Jan Tauler, błogosławiony Henryk Suso, jest bardzo liczna grupa sióstr zakonnych z rodziny św. Dominika. Ich przeżycia, spisane bądź osobiście, bądź też przez współczesnych im świadków, zostały zebrane i skomentowane w kolejnej pozycji w serii *Klasyki medytacji*, prowadzonej przez wydawnictwo Benziger.

Książka charakteryzuje najpierw mistycyzm niemiecki na tle odbiegających od niego i ustępujących mu intensywnością innych prądów duchowych średniowiecznej Italii czy Francji. O specyfice tego ruchu, obejmującego w Niemczech wiele klasztorów, zwłaszcza żeńskich, decyduje jego związek z wysokiej klasy teologią, którą dominikańscy ojcowie duchowni zaszczepiali

swoim podopiecznym w ich rodzimym języku. Doprowadziło to do upowszechnienia się kategorii scholastycznych nie w abstrakcyjnej formie uczonych traktatów, lecz w bezpośrednim i konkretnym zastosowaniu do życia duchowego i doświadczenia chrześcijańskiego. Nowa duchowość nie jest przy tym wolna od śladów neoplatonickich, przejętych pod wpływem św. Augustyna. Niektóre świadectwa, szczególnie Mistra Eckharta, zdają się iść za daleko w swych sformułowaniach, ale trzeba pamiętać, że kształtujące się dopiero pojęcia rodzimego, niemieckiego języka nie miały jeszcze tej precyzji i jednoznaczności co kategorie łacińskie.

Przedstawione w książce teksty zgrupowane są wokół dwóch zasadniczych haseł: *Bóg wszystkim we wszystkim* oraz *Życie uświęcone*. Autor wyboru kierował się pragnieniem, by przedstawić mistyków nie jako ludzi oderwanych od świata, lecz wrażliwych nań, umiejących cieszyć się jego pięknem a także doceniających konkretne, praktyczne zaangażowanie w codzienności. Dlatego poszczególne świadectwa rzucają wiele światła na istotne cele i praktyki życia chrześcijańskiego, dostarczając jednocześnie obfitego materiału dla indywidualnej modlitwy. Jest to oznaką, że prezentowany nurt nie stanowi tylko jakiejś zamkniętej karty z przeszłości, lecz pulsuje życiem, które nigdy nie przemija.

ks. Jacek Bolewski SJ, Warszawa